

РОЛЬ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СУДНОВИХ МЕХАНІКІВ В МОРСЬКИХ ВНЗ

У сучасних умовах переходу до компетентнісно орієнтованого навчання актуальними є питання не лише спрямування освіти на кінцеві результати, а й організація процесу формування компетентності. Обмеженість часу, різнорівневість базової підготовки учасників навчально-виховного процесу, мінливість законодавчої бази вимагає від менеджера освіти реалізації вмінь раціонально планувати та організовувати процес навчання, контролювати, діагностувати та удосконалювати його. Раціональний добір та використання творчого потенціалу підлеглих, актуалізація пошуків і реалізації інноваційних підходів до навчання та виховання є одним із пріоритетних напрямів у роботі менеджера освіти.

Педагогіка вищої школи [1] тлумачить *менеджера освіти* як особу, яка професійно здійснює функції педагогічного менеджменту на рівні будь-якої педагогічної системи (від міністра освіти, його заступників, керівників та інспекторів відділів освіти і до окремого викладача). Окрім поняття «менеджер освіти» розрізняють «менеджер навчально-пізнавального процесу» і «менеджер навчально-виховного процесу». *Менеджер навчально-пізнавального процесу* - це вчитель, вихователь, викладач, педагог, який виступає в професійній ролі суб'єкта системи управління навчально-пізнавальною діяльністю тих, кого він навчає і виховує. *Менеджер навчально-виховного процесу* - це керівник закладу освіти (директор (ректор), його заступники), який виступає в професійній ролі суб'єкта системи управління навчально-виховною (педагогічною) діяльністю працівників освіти.

Як стверджує М. В. Гриньова [2] *менеджмент в освіті* (із соціально-психологічної точки зору) - це усвідомлена взаємодія керівника з іншими людьми (підлеглими, партнерами, своїми керівниками, дітьми, батьками тощо), спрямована на забезпечення їхньої активної та скоординованої участі в досягненні поставленої мети. Це таке управління у процесі і результаті якого у

людей з'являються (або актуалізуються) психічні стани, якості, властивості, що стають психологічним підґрунтям для їхньої ефективної діяльності щодо досягнення поставленої управлінської мети. Менеджер освіти - це людина, яка здійснює цю роботу як керівник-професіонал.

Під *педагогічним менеджментом* вчені Ю. Васильєв, В. Кукушин, О. Курепін, К. Хоруженко та ін. [3] вбачають цілеспрямовану соціальну взаємодію учасників цілісного педагогічного процесу на основі пізнання його об'єктивних закономірностей з метою досягнення оптимального результату.

Суб'єктами педагогічного менеджменту є викладачі, класні керівники, керівники освітньої установи, в той час як *об'єктом* є курсант.

Діяльність викладача в цьому процесі полягає в оперативному коригуванні способів і методів виховання та навчання, що забезпечують курсантам успіх в опануванні навчального матеріалу, в освоєнні процедур навчально-пізнавальної діяльності, в особистісному розвитку й самореалізації [3]. Таким чином головним є глибоке засвоєння менеджером освіти педагогічних концепцій, теорій виховання, організації навчального процесу.

Діяльність викладача може бути представлена як конструкція модулів менеджменту навчально-пізнавальної діяльності курсантів на навчальному занятті за напрямками: мета і зміст, спільна діяльність педагога та курсантів, способи досягнення мети, очікувані результати роботи.

До основних функцій викладача як суб'єкта освітнього менеджменту слід віднести: інформаційно-аналітичну, мотиваційно-цільову, розвивально-виховну, планово-прогностичну, організаційно-виконавчу, контрольню-діагностичну, регулятивно-корекційну. Зазначені функції необхідні для реалізації процесу підготовки майбутнього судового механіка, що передбачає формування його професійних компетентностей.

Процес формування професійних компетентностей майбутнього судового механіка складний. Так, в переліку компетентностей судового механіка виділяють 51 компетентність, які можна умовно розділити на три групи. Перша група компетентностей це фахові, які формуються при вивченні

професійних дисциплін та закріплюють в процесі практичної підготовки: обслуговування головних та допоміжних механізмів, трубопроводів та систем управління тощо. Другу групу компетентностей складають ключові компетентності, що формуються в процесі навчання, починаючи із школи: вміння спілкуватися, володіти мовами, робота з інформацією, базові математичні та фізичні знання тощо. До третьої групи компетентностей, якими має володіти кожен член екіпажу судна, відносять спеціальні вміння: виконувати команди, доповідати, нести вахту в машинному відділенні чи на ходовому містку, поважати форму одягу та розумітися на спецодязі, вміти діяти в екстремальних обставинах на воді тощо.

Формування перших двох груп компетентностей відбувається в процесі навчання та практичної підготовки і головну роль при цьому відіграють викладачі. Як менеджери освіти викладачі організують передачу знань курсантам різноманітними інтерактивними формами організації навчально-виховного процесу, формують вміння та навички, мотивують, аналізують результати, корегують процес навчання для отримання найвищої якості кінцевих результатів – компетентностей. Формування компетентностей останньої групи відбувається опосередковано усіма учасниками навчально-виховного процесу – викладачами, командирами, вихователями, лаборантами, керівниками, батьками. В такому процесі головним напрямом управлінської діяльності менеджера освіти є скоординована організація роботи студентського, допоміжного і педагогічного колективів.

Таким чином менеджер освіти є ключовою фігурою в процесі підготовки майбутнього суднового механіка. На нашу думку, досить ефективним буде дослідження взаємовпливу професійної компетентності менеджера освіти на якість підготовки майбутніх фахівців у вищих морських навчальних закладах України. Дане питання нами вбачається як комплексне та актуальне для подальшого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи [Текст]: Навч. посіб./ З.Н.

Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова [та ін.]; за ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 399 с.

2. Гриньова М.В. Саморегуляція менеджера освіти. / Марина Гриньова // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, I(6), Issue: 10, Oct. 2013. www.seanewdim.com, СС 69-72.

3. Губа, А.В. Теоретико-методичні засади формування управлінської культури вчителя-майбутнього менеджера освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» /А.В. Губа. – Луганськ, 2010. – 44 с.

4. Жигірь В. Провідні функції менеджера освіти як основа формування його професійної компетентності / Вікторія Жигірь // Молодь і ринок Наук.-пед. журн. / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Дрогобич (Львів. обл.): [б. в.], 2011. - №02 (73), СС 27-33